

ایست و واکنش

آشنایی با راهبردی دیگر از معلمان دیگر کشورها برای بهبود خواندن

نویسنده: کاتلین فینی جانسون
مترجم: طیبه الدوسی

اشاره

بهبود سواد خواندن، یکی از راهبردهای اصلی مجله‌ی رشد آموزش ابتدایی در سال تحصیلی ۱۳۸۷-۸۸ است. طی این دوره، تاکنون مطالب متعدد و متنوعی را از نویسندگان و کارشناسان، معلمان ایرانی و نیز برخی معلمان دیگر کشورها به چاپ رسانده‌ایم. در ادامه‌ی تحقق این سیاست، در این شماره از مجله، با راهبرد «ایست و واکنش» آشنا می‌شویم که آموزگاران برخی از کشورها، در بهبود خواندن از آن استفاده می‌کنند.

● «ایست و واکنش» چیست؟

«ایست و واکنش» راهبردی است که دانش‌آموزان را به فکر کردن درباره‌ی آنچه که حین خواندن اتفاق می‌افتد، وامی‌دارد.

● چه موقع از این راهبرد استفاده می‌شود؟

دانش‌آموزان طی خواندن یک قطعه‌ی ادبی از این راهبرد استفاده می‌کنند.

● چرا از این راهبرد استفاده می‌شود؟

زیرا آگاهی دانش‌آموزان را نسبت به متن، به هنگام خواندن، افزایش می‌دهد.

● چگونه راهبرد «ایست و واکنش» به کار گرفته

می‌شود؟

معلم متن را از پیش می‌خواند و محل‌های مناسب را برای توقف خواندن دانش‌آموزان تعیین می‌کند تا آن‌ها با رسیدن به آن محل‌ها، نسبت به آن چه خوانده‌اند، واکنش نشان دهند. اگر دانش‌آموزان به‌طور انفرادی متن را می‌خوانند، معلم نقاط توقف را اعلام می‌کند و از آن‌ها می‌خواهد قبل از این که خواندن را شروع کنند، آن نقاط را یادداشت کنند.

دانش‌آموزان خواندن را شروع می‌کنند و یا متن با صدای بلند خوانده می‌شود و همه به آن گوش می‌دهند. در نقاطی که قبلاً مشخص شده، خواندن متوقف می‌شود و دانش‌آموزان واکنش‌های خود را تا آن قسمت متن یادداشت می‌کنند. واکنش آن‌ها ممکن است شرح مطالبی باشد که باعث شگفتی آن‌ها شده، یا طرح سؤالاتی که درباره‌ی متن برایشان پیش آمده است یا پیش‌بینی اتفاقی که بعداً خواهد افتاد. بعد از این که هر

دانش‌آموز مطلبی نوشت، همگی واکنش‌هایشان را مطرح می‌کنند و توضیح می‌دهند چرا آن‌گونه واکنش نشان داده‌اند. آن‌ها ممکن است واکنش‌های خود را گروهی و به‌صورت نمودار بیان کنند و یا برای مثال، آن‌ها را زیر عنوان‌های «شگفتی‌ها»، «سؤالات» و «پیش‌بینی‌ها» طبقه‌بندی کنند. دانش‌آموزان، بخش بعدی را می‌خوانند و دوباره توقف می‌کنند و واکنش نشان می‌دهند. این بار، واکنش‌ها ممکن است شامل توضیحاتی درباره‌ی صحت پیش‌بینی‌های قبلی باشد. به همین ترتیب، بحث از سر گرفته می‌شود و روند کار ادامه می‌یابد.

● به چه طریق دیگری می‌توان از این راهبرد استفاده

کرد؟

می‌توان از روش «ایست و ترسیم» هم بهره گرفت. در این روش به‌جای نوشتن واکنش‌ها، از دانش‌آموزان خواسته می‌شود در واکنش به متن خوانده شده، تصاویری را ترسیم کنند. این شیوه، برای دانش‌آموزان کم‌سن‌تر یا مبتدی‌کاری بیشتری دارد. دستورالعمل «ایست و ترسیم» می‌تواند چنین باشد:

۱. سه مرتبه در هنگام خواندن ایست و ترسیم را انجام دهید.

۲. تا صفحه ... بخوانید. توقف کنید و تصویر مطلب مهمی را که اتفاق

افتاده است، ترسیم کنید.

منبع

60 Strategies for improving reading comprehension in grades K-8/
Kathleen Feeny Jonson – California: Corwin Press, 2006